

Zdravlje u Brodsko-posavskoj županiji - Opći podaci o Brodsko-posavskoj županiji

(Health in Brodsko-posavska County - Background Information on Brodsko-posavska County)

Marica Miletić-Medved

Zavod za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije

Ključne riječi: Brodsko-posavska županija, opći podaci, stanovništvo, vitalna statistika

Brodsko-posavska županija prostorno je izdužena u pravcu istok-zapad (117,9 km), smještena u južnom dijelu slavonske nizine, na površini od 2 043 km², što čini 3,6% ukupne površine Republike Hrvatske (56 542 km²) i prostorno zauzima četrnaesto županijsko mjesto u državi.

Nalazi se između rijeke Save na jugu, koja je i državna granica prema Bosni i Hercegovini, i planine Psunja, Požeškog i Diljskog gorja na sjeveru. Širina teritorija kreće se od samo 7 km (kod rijeke Orljave) do 27 km (ispod gore Psunja do rijeke Save).

Zemljopisno je smještena na sjevernoj zemljopisnoj širini od 45° 02' do 45° 23' i istočnoj zemljopisnoj dužini od 17° 04' do 18° 35'.

Kartogram 1.

Nadmorska visina kreće se od 83 m (Gundinci) do 985 m na Psunju (vrh Brezovo polje). Reljef je najvećim dijelom ravničarski (s prosječnom nadmorskom visinom od 80 m), iako ima i nizinskog dijela uz Savu i brdskog pojasa na sjeveru.

Na istoku graniči s Vukovarsko-srijemskom županijom, na sjeveroistoku s Osječko-baranjskom, na

sjeveru s Požeško-slavonskom i na zapadu sa Sisačko-moslavačkom županijom.

Na poljoprivredno zemljište otpada 60% površine (oko 120 000 ha), a šumom je pokriveno oko 60 000 ha. Uz bogatstvo podzemnih voda i plovnu rijeku Savu, to su preduvjeti gospodarskog, prometnog, trgovačkog i kulturnog razvoja.

U gospodarstvu, po strukturi, na prerađivačku industriju otpada 34,4%, na trgovinu 32,6%, građevinarstvo 14,4%, a na poljoprivredu, lov i šumarstvo otpada svega 6,4%.

Stanovništvo

U Brodsko-posavskoj županiji živi 176 765 stanovnika prema popisu iz 2001. godine, što čini oko 4% stanovništva Republike Hrvatske. Na području bivše općine Slavonski Brod živi 124 349 osoba (grad i 16 općina), te 52 416 na području bivše općine Nova Gradiška (grad i 10 općina).

Kartogram 2.

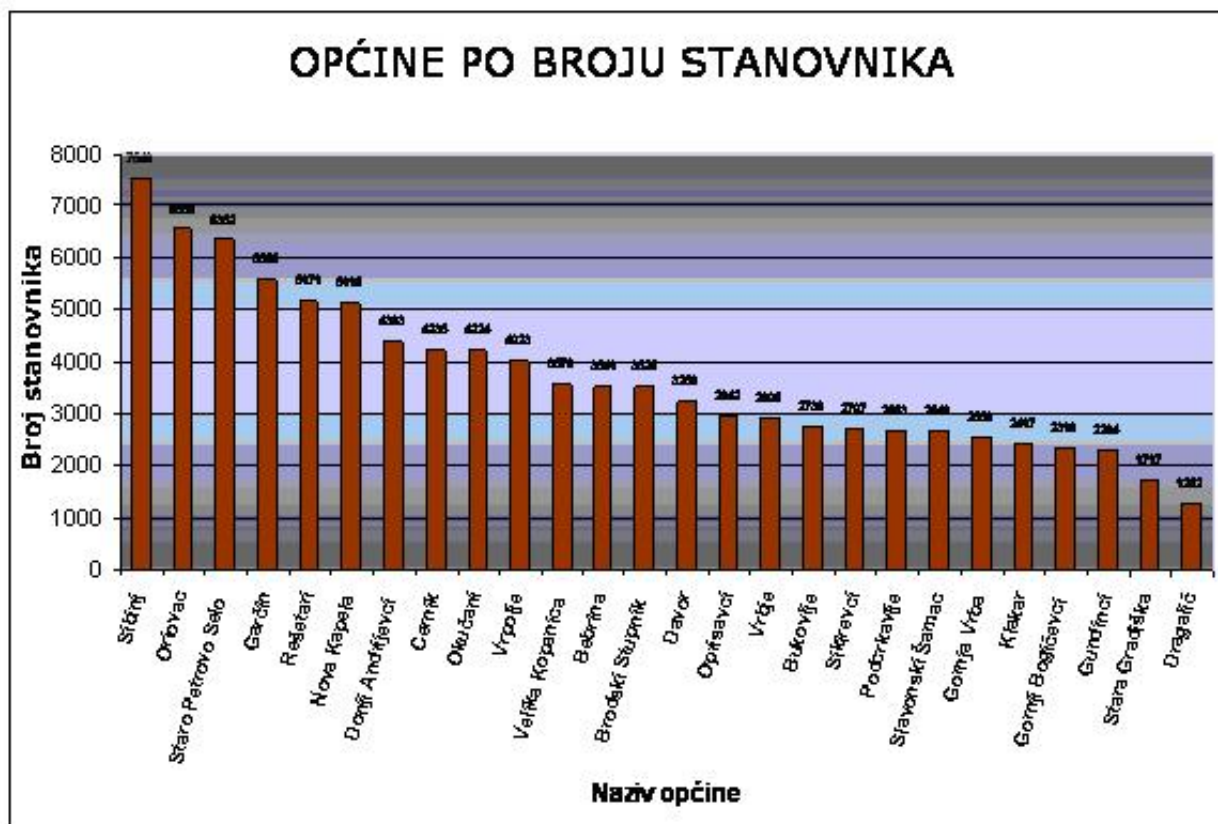
U gradovima živi 80 445 osoba, što čini 45,5% ukupnog stanovništva (Slavonski Brod 64 612, a Nova Gradiška 15 833); na seoskom području raspoređenom u 26 općina, odnosno 184 naselja, živi 96 320 osoba, što čini 54,5% ukupnog stanovništva. Gradsko stanovništvo okupljeno je u 25 943 kućanstava. Prosječan broj članova kućanstva u gradu je 3,1. Seosko stanovništvo živi u 28 893 kućanstva s prosječnim brojem članova kućanstva 3,3.

Gustoća naseljenosti iznosi 86,9 stanovnika po km², što je nešto više od gustoće naseljenosti Hrvatske (78,5 stanovnika po km²).

POPIS STANOVNIKA PO GRADOVIMA I OPĆINAMA U BRODSKO-POSAVSKOJ ŽUPANIJI

UKUPNO	176 765
GRADOVI	
SLAVONSKI BROD	64 612
NOVA GRADIŠKA	15 833
OPĆINE	
BEBRINA	3 541
BRODSKI STUPNIK	3 526
BUKOVLJE	2 739
CERNIK	4 235
DAVOR	3 259
DONJI ANDRIJEVCI	4 393
DRAGALIĆ	1 282
GARČIN	5 586
GORNJA VRBA	2 559
GORNJI BOGIĆEVCI	2 319
GUNDINCI	2 249
KLAKAR	2 417
NOVA KAPELA	5 118
OKUČANI	4 224
OPRISAVCI	2 942
ORIOVAC	6 559
PODCRKAVLJE	2 683
REŠETARI	5 171
SIBINJ	7 549
SIKIREVCI	2 707
SLAVONSKI ŠAMAC	2 649
STARA GRADIŠKA	1 717
STARO PETROVO SELO	6 352
VELIKA KOPANICA	3 570
VRBJE	2 906
VRPOLJE	4 023

Izvor: popis stanovništva iz 2001. godine

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine, omjer muškaraca i žena u Brodsko-posavskoj županiji sličan

je onom u Republici Hrvatskoj. Više je žena (90 987 ili 51,5%) nego muškaraca (85 787). Najveća je razlika između broja žena i muškaraca u dobnoj skupini između 65 i 69 godina.

U vrijeme popisa živio je 23 471 muškarac stariji od 50 godina, što je 27.4% ukupne muške populacije, dok je u isto vrijeme živjela 31 941 žena starija od 50 godina, što čini 35.11% ukupne ženske populacije. U mlađim dobnim skupinama ima više stanovnika muškog spola, a u starijim ženskoga spola.

Dobna struktura

Najviše stanovnika u našoj Županiji u dobi je od 40 do 44 godine, dok imamo 95 445 stanovnika u dobi do 40 godina - 54% ukupnog stanovništva je mlado stanovništvo. Prosječna je starost stanovnika naše Županije 37 godina, a 39 godina u Republici Hrvatskoj s 51,1% mladog stanovništva.

Praćenje prirodnog kretanja stanovništva – vitalna statistika

Zbog dugogodišnjeg smanjivanja broja rođenih, negativnih migracijskih trendova te smrtnosti mlađih dobnih skupina zbog rata, Hrvatska je ušla u depopulacijsku fazu prirodnog kretanja stanovništva, odnosno došlo je do «prirodnog pada» stanovništva. U 2004. godini vitalni indeks za državu je 81,0, što znači da je na 100 umrlih 81,0 rođenih, a samo Splitsko-dalmatinska i Dubrovačko-neretvanska županija bilježe više rođenih nego umrlih stanovnika. Ove godine Brodsko-posavska županija četvrti put bilježi negativan prirodni priraštaj (1 876 umrlih, te 1 708 rođenih). Vitalni indeks (broj rođenih na 100 umrlih) u 2005. godini iznosio je 91,0, što nam jasno govori da je više ljudi umrlo nego što se rodilo.

Desetogodišnje kretanje broja živorođenih, umrlih, prirodni prirast i stope na 1000 stanovnika Slavonskog Broda i Nove Gradiške s pripadajućim seoskim općinama prikazani su na tablici.

Broj živorođenih u Slavonskom Brodu u 2005. godini veći je u odnosu na 2004. godinu (1 265:1 181), pa je i stopa živorođenih povećana s 9,5 u 2004. godini na 10,2 u 2005. godini.

Na području Nove Gradiške apsolutni broj živorođenih je 443 u 2005. godini, u odnosu na prethodnu kada je iznosio 418, što izraženo u stopama živorođenih na 1000 pripadajućih stanovnika iznosi 8,5 u 2005. godini, u odnosu na 8,0 u 2004.

Broj umrlih u odnosu na prethodnu godinu nešto je manji, u apsolutnom broju u Slavonskom Brodu (1 282:1 317), u Novoj Gradiški je veći (594:588), a izraženo u stopama na 1000 pripadajućih stanovnika iznosi u Slavonskom Brodu 10,6 u 2004. godini, te 10,3 u 2005. godini. U Novoj Gradiški stopa na 1000 pripadajućih stanovnika iznosila je 11,2 u 2004. godini, a 11,3 u 2005. godini.

Prirodni je prirast (razlika broja živorođenih i umrlih) na području Slavonskog Broda u 2005. godini četvrti put negativan i iznosi -0,1:-1,1 na 1000 stanovnika u odnosu na 2004. godinu. Za Novu Gradišku prirodni je prirast već šest puta negativan i promijenjen u odnosu na prošlu godinu te iznosi -2,9:-3,2 na 1000 stanovnika.

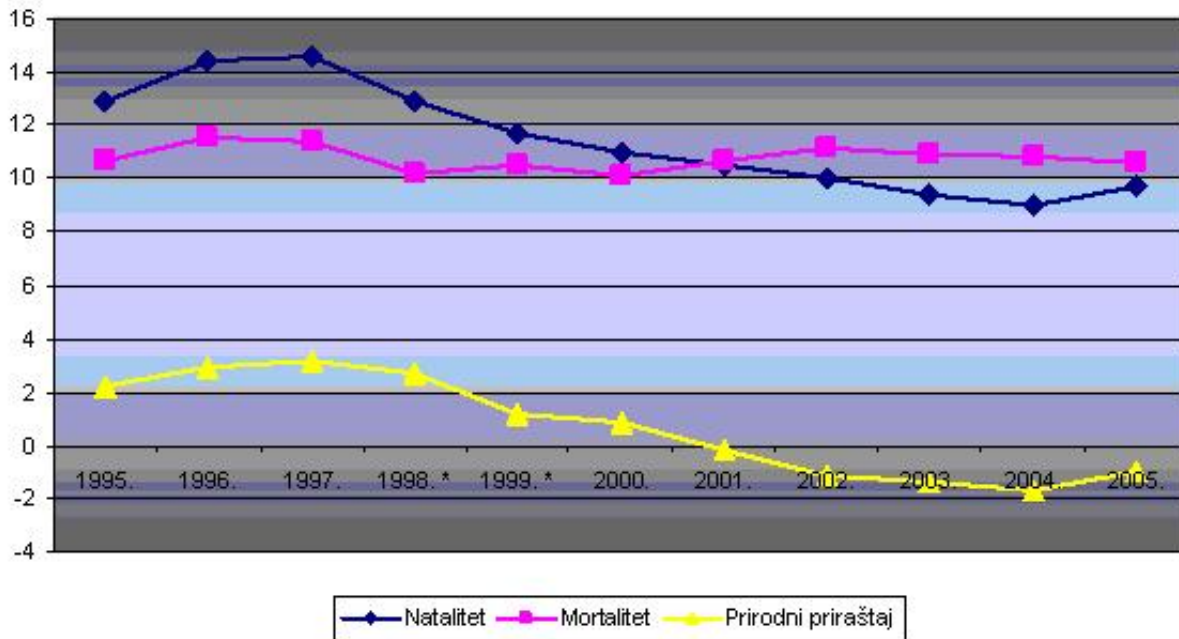
Prirodno kretanje stanovništva na području Slavonskog Broda, Nove Gradiške i pripadajućih općina od 1995. god. do 2005. god.

GODINA	GRAD I PRIPADAJUĆA SELA	ŽIVOROĐENI		UMRLI		PRIRODNI PRIRAŠTAJ	
		N	na 1000 stanovnika	N	na 1000 stanovnika	N	na 1000 stanovnika
1995.	Slavonski Brod Nova Gradiška	1636 622	14,3 10,2	1266 612	11,1 10,1	370 10	3,2 0,2
1996.	Slavonski Brod Nova Gradiška	1793 734	15,7 12,1	1311 700	11,5 11,5	482 34	4,2 0,6
1997.	Slavonski Brod Nova Gradiška	1818 733	15,9 12,1	1314 679	11,5 11,2	504 54	4,4 0,9
1998. *	Slavonski Brod Nova Gradiška	1659 606	14,5 10,0	1208 576	10,6 9,5	451 30	4,0 0,5
1999. *	Slavonski Brod Nova Gradiška	1541 507	13,5 8,3	1247 585	10,9 9,6	294 -78	2,6 1,3
2000.	Slavonski Brod Nova Gradiška	1410 521	11,6 10,1	1193 582	9,8 11,3	217 -61	1,8 -1,2
2001.	Slavonski Brod Nova Gradiška	1350 502	10,9 9,6	1264 575	10,2 11,0	86 -73	0,7 -1,4
2002.	Slavonski Brod Nova Gradiška	1305 454	10,5 8,7	1334 621	10,7 11,8	-29 -167	-0,2 -3,2
2003.	Slavonski Brod Nova Gradiška	1234 433	9,9 8,3	1322 599	10,6 11,4	-88 -166	-0,7 -3,2
2004.	Slavonski Brod Nova Gradiška	1181 418	9,5 8	1317 588	10,6 11,2	-136 -170	-1,1 -3,2
2005.	Slavonski Brod Nova Gradiška	1265 443	10,2 8,5	1282 594	10,3 11,3	-17 -151	-0,1 -2,9

Prirodno kretanje stanovništva na području Brodsko-posavske županije od 1995. god. do 2005. god.

GODINA	ŽIVOROĐENI		UMRLI		PRIRODNI PRIRAŠTAJ	
	N	na 1000 stanovnika	N	na 1000 stanovnika	N	na 1000 stanovnika
1995.	2 258	12,9	1 878	10,7	380	2,2
1996.	2 527	14,4	2 011	11,5	516	2,9
1997.	2 551	14,6	1 993	11,4	558	3,2
1998. *	2 265	12,9	1 784	10,2	481	2,7
1999. *	2 048	11,7	1 832	10,5	216	1,2
2000.	1 931	11	1 775	10,1	156	0,9
2001.	1 852	10,5	1 893	10,7	-41	-0,2
2002.	1 759	10	1 955	11,1	-196	-1,1
2003.	1 667	9,4	1 921	10,9	-254	-1,4
2004.	1 599	9	1 905	10,8	-306	-1,7
2005.	1 708	9,7	1 876	10,6	-168	-1

Natalitet, mortalitet i prirodni priraštaj u Brodsko-posavskoj županiji

Smrtnost dojenčadi

Prateći desetogodišnje kretanje dojenačke smrtnosti zapaža se smanjen apsolutni broj umrle dojenčadi u 2005. godini na području Županije, u odnosu na desetogodišnji prosjek 6:8,9.

U Slavskom Brodu umrlo je ukupno 6 dojenčadi, od kojih 5 u prvih 6 dana života, te 1 u dobi od tri mjeseca, dok je u Novoj Gradiški umrlo jedno dojenče. Stopa dojenačkog mortaliteta na 1000 živorođenih iznosi 4,1 za područje naše Županije, što je niže od kretanja u Republici Hrvatskoj (6,1).

Migracije

90 884 stanovnika živi u istom naselju od rođenja ili 51.42%. Iz drugih županija Hrvatske doseljeno je 14 849 osoba (8.40%), a iz inozemstva je doseljeno 36 773 osobe (20.80%). Iz inozemstva je najviše doseljenih iz Bosne i Hercegovine - 34 233 (19.36% od ukupnog broja stanovnika).

Izvori podataka:

Hrvatski zavod za statistiku, Popis stanovništva 2001.

Zavod za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije. U: Zdravstveno stanje pučanstva i rad zdravstvene djelatnosti u 2005.godini

Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

Kontakt: Mr. sc. Marica Miletić-Medved, dr. med., spec. epidemiolog

ravnateljica Zavoda za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije

Slavonski Brod, Nazorova bb

tel: 035/447-228, fax: 035/440-244

e-mail: zzizsb@sb.t-com.hr